

CHŁODNYM OKIEM

BIULETYN PRO MILITO

BEZPIECZEŃSTWO
OBRONNOŚĆ
WYDARZENIA
i OPINIE

Stowarzyszenie Pro Milito

Nr 2, luty 2010 r.

W bieżącym wydaniu przedstawiamy kolejną część cyklu dotyczącego planów obronnych Szwecji w latach 1945 - 1989 opracowanego przez Grzegorza Szmaglińskiego.

Historyczne doświadczenia państw ogłaszających swoją neutralność w czasie II wojny światowej jednoznacznie wskazują na to, że status neutralności nie jest żadnym zabezpieczeniem przed agresją.

W czasie II Wojny Światowej po ataku niemieckim na Polskę, prawie wszystkie średnie i małe państwa europejskie ogłaszały skwapliwie neutralność. Jednak w ciągu 2 lat wojny, Holandia, Belgia, Luksemburg, Dania, Norwegia, Jugosławia, i Grecja zostały bez pardonu zaatakowane i uległy nierównej walce. Przyczyna ataku była różna. Jednak najczęściej przeważały względy strategiczne. Wyjątkiem wśród państw neutralnych była Szwajcaria, która przetrwała pomimo znajdowania się w samym „oku” wojennego cyklonu”. Przetrwanie w latach 1939 – 1945 Szwajcarii jako neutralnego kraju w środku opanowanej Europy do dziś jest zagadką dla wielu historyków. Na ten stan wpływały z pewnością zabiegi dyplomatyczne Szwajcarii, mobilizacja jej sił zbrojnych i całego społeczeństwa, neutralizacja niemieckich mieszkańców, a w końcu chłodna kalkulacja zysków i strat w hitlerowskich sztabach w przypadku usiłowania wcielenia jej siłą do Tysiącletniej Rzeszy.

Także losy neutralnej Szwecji w czasie II wojny światowej wisiały na włosku. Jasnym więc jest, że dążenie do zabezpieczenia swojej suwerenności, jest tym większe im położenie strategiczne, zasoby naturalne i przemysł mogą być dla agresora bardzo atrakcyjne. Dlatego bezpieczeństwo dla neutralnej Szwecji, nawet w czasie trwania pokoju w Europie, jest podstawowym priorytetem.

Symptomy zainteresowania terytorium Szwecji jako potencjalnym teatrem działań wojennych pomiędzy Układem Warszawskim, a NATO przejawiały się między innymi we wzmożonej penetracji wywiadowczej prowadzonej na jej terenie przez ZSRR. Działania te skupiały się nie tylko na rozpoznaniu potencjału gospodarczego, ale przede wszystkim na rozpoznaniu potencjału militarnego i jego rozlokowania, a także na opracowaniu bardzo szczegółowych map topograficznych niezbędnych do przygotowania i prowadzenia operacji militarnych na terytorium Szwecji. Szerzej ten temat omówimy w jednym z kolejnych numerów naszego Biuletynu.

Redakcja

Planowanie strategiczne Szwecji

Część II lata 1945 - 1989

Grzegorz Szmagliński - Szwecja

Okres powojenny łączy się ze wzrostem zagrożenia inwazją wojsk UW na Szwecję. Wynikał on głównie z ideologii i aspiracji imperialnych ZSRR oraz z systematycznego wzrostu potencjału militarnego państw Bloku Sowieckiego. Głównie jeśli chodzi o broń jądrową i środki jej przenoszenia oraz kompleksowa rozbudowę sowieckiej marynarki wojennej na Bałtyku, dostęp do nowych portów w okupowanych krajach nadbałtyckich oraz państwach Układu Warszawskiego. Od połowy lat 40-tych strefa zależnych od ZSRR portów morskich rozciągała się od Rostocka w NRD poprzez porty polskie do Królewca (Kaliningradu), Kłajpedy, Lipawy, poprzez Rygę, Tallin aż do Kronsztadu i Leningradu. Wzmocnieniu uległa sowiecka piechota morską, którą wyposażono w nowoczesne okręty i poduszki desantowe. Wojska te mogły być wsparte regularnymi dywizjami wojsk lądowych oraz dywizjami i pułkami spadochroniarzy i brygadami Specnazu. Wreszcie wzmocniono siły lotnicze stacjonujące zarówno na terytorium ZSRR jak i PRL i NRD. W północnej europejskiej części ZSRR wzrósł znacznie potencjał sowieckich sił zbrojnych m.in. rozbudowano port w Murmańsku, wprowadzono do służby dużą ilość okrętów podwodnych o napędzie atomowym i mogących przetransportować broń jądrową itp. Do ogromnych rozmiarów rozbudowano arsenał taktycznej broni jądrowej ulokowanej w europejskiej części ZSRR oraz w krajach Układu Warszawskiego.

Pan Obrony 1948

Pierwszy powojenny szwedzki plan obronny o nazwie "Pan Obrony 1948" opracowano w latach 1946-48. Składał się on z następujących scenariuszy (alternatyw) oznaczonych jako "Krigsfall" (pol. "wypadek wojny") i kolejna cyfra rzymska:

- Krigsfall I (Niemcy), nigdy nie planowany w praktyce
- Krigsfall II (ZSRR), który posiadał trzy podwarianty
- Krigsfall II C – Atak ZSRR na centralną Szwecję
- Krigsfall II S – Atak ZSRR na południową Szwecję
- Krigsfall II N – Atak ZSRR na północną Szwecję
- Krigsfall III (USA/Wielka Brytania), nigdy nie planowany w praktyce.

Plan Obrony 1958

Kolejną wersją rozwojową „Planu Obrony 1948” był „Plan Obrony 1958”, który powstał w reakcji na przemiany polityczne w Europie głównie wejście NRF w struktury NATO oraz powstanie Układu Warszawskiego.

Plan ten składał się z następujących części:

- Krigsfall II (czyli atak ze strony ZSRR)
- Krigsfall II C - Atak ZSRR na centralną (czyli środkowo-wschodnią) Szwecję
- Krigsfall II S - Atak ZSRR na południową Szwecję
- Krigsfall II N - Atak ZSRR na północną Szwecję
- Krigsfall II SN – Równoczesny atak ZSRR na południową i północną Szwecję.

Tak więc można stwierdzić że w tamtym okresie zupełnie zrezygnowano z przygotowań do odparcia ewentualnej agresji NATO lub Niemiec Zachodnich skupiając się na różnych wariantach obrony przeciwko armii radzieckiej.

W końcu lat 50-tych wojska lądowe Szwecji dysponowały 32 brygadami w tym 6 pancernymi (de facto były to brygady zmechanizowane). Brygady te można było zorganizować w 10 zgrupowań dywizyjnych (szw. Fördelning). Istniało 6 Okręgów Wojskowych (szw. Militärromrade, w skró-

cie Milo) plus jedno dowództwo wojskowe na wyspie Gotland tzw. "Militärkomando Gotland".

W latach 50-tych lotnictwo szwedzkie składało się z trzech Eskadr (dywizji) myśliwskich i jednej Eskadry (dywizji) lotnictwa uderzeniowego. W ich składzie było ok 1000 samolotów bojowych w tym ponad 600 myśliwców. W tamtym okresie każda eskadra (dywizja lotnicza) składała się z 3-4 Flotylli (odpowiedniki Pułków lub skrzydeł lotniczych). Poszczególne flotylle składały się z reguły z 3 dywizjonów (divisioner) czyli po polsku eskadr. Dywizjon w tamtym czasie składał się z 12 samolotów.

Istniały trzy eskadry myśliwskie (dywizje myśliwskie) w następującym składzie:

- E2 w Angelholm (południowa Szwecja) z flotyllami myśliwców F3, F9, F10, F12 i F14
- E3 w Sztokholmie (środkowa Szwecja) z flotyllami myśliwców F1, F2, F8, F11, F13, F16 i F18
- E4 w Lulea (północna Szwecja) z flotyllami myśliwców i samolotów rozpoznawczych F4, F11, F21

Ponadto istniała także 1 Eskadra Bombowa, E1, z siedzibą w Geteborgu w składzie następujących flotylli bombowych i szturmowych: F6, F7, F17 oraz F15. W końcu lat 40-tych szwedzka marynarka wojenna wzbogaciła się w o dwa zbudowane we Włoszech krążowniki oraz kilka niszczycieli i okrętów podwodnych.

Według wersji Krigsfall II SN, czyli planu obronnego zakładającego równoczesny atak Rosjan na północ i południe Szwecji oraz względny spokój w centrum, posiadane 10 dywizji i 32 brygady wojsk lądowych zamierzano skoncentrować w następujący sposób:

- Trzy Dywizje grupujące sześć brygad miały być skierowane na daleką północ kraju (granica szwedzko-fińska).
- Jedna Dywizja grupująca trzy brygady miała być skoncentrowana na południe od tych sił w rejonie miasta Östersund.
- Jedna Dywizja grupująca pięć brygad miała znajdować się w środkowo-wschodniej Szwecji, pomiędzy Sztokholmem a Uppsala. Z tych sił dwie brygady miały stacjonować na południe od Sztokholmu.
- Trzy Brygady miały bronić zachodniej Szwecji.
- Cztery Dywizje w składzie 12 brygad miało bronić południowej części kraju, a jedna Dywizja w składzie dwóch brygad stacjonująca w prowincji Värmland (środkowo-zachodnia Szwecja) miała stanowić odwód strategiczny.
- Jedna brygada miała za zadanie obronę wyspy Gotland

Pan Obrony 1962

Kolejnym planem obronnym Szwecji który powstał w latach 1961-62 był "Pan Obrony 1962".

W związku z komputeryzacją sił zbrojnych nastąpiła zmiana w sposobie numerowania planów wojennych. Od roku 1962 cyfry rzymskie zostały zastąpione arabskimi. Tak jak poprzednio planowano różne warianty agresji ze strony ZSRR i armii Układu Warszawskiego.

"Plan Obrony 1962" obejmował następujące warianty:

Krigsfall 2 (inwazja ze strony ZSRR w dwóch podwariantach):

- Krigsfall 2 S – Inwazja na północy plus atak na południową Szwecję
- Krigsfall 2 Ö - Inwazja na północy plus atak na wschodnią Szwecję

Od początku, więc liczono się z jednoczesnym atakiem z dwóch stron. Za pewnik uznawano lądowy atak na północy Szwecji. Zamierzano tam prowadzić walki osłonowe i uporczywą obronę w okolicy twierdzy Boden. Zakładano także równoczesną operację desantową w środkowej lub w południowej Szwecji. W planie przewidywano więc warianty wzmocnienia 2Ö (od Öst-wschod) oraz 2S (od Söder-południe), co oznaczało w praktyce wzmocnienie rezerwami strategicznymi rejonu wschodniej Szwecji (od rejonu Uppsali do Norrköpingu) lub południowej Szwecji (Prowincje Skania i Blekinge). W planie 2S założono że Dania zostanie okupowana przez agresora. Północna Szwecja oraz Gotlandia miały się bronić siłami które stacjonowały tam już podczas pokoju. Oprócz wojsk operacyjnych miały zostać zmobilizowane i rozwinięte wojska obrony terytorialnej.

Alternatywa 2Ö

Według alternatywy 2Ö poszczególne dywizje(D) i brygady (BP i BPanc) miały być urzutowane następująco:

- Na dalekiej północy 3,12 i 15 Dywizja/D/ w sumie sześć BP i trzy bataliony czołgów oraz jedna BP w rejonie miasta Skelleftea jako odwód dowódcy Północnego Okręgu Wojskowego.
- W rejonie Östersund 2 Dywizja w składzie trzech BP oraz odwodowa 44 BP w rejonie miasta Härnösand.
- W środkowo-wschodniej Szwecji: 4,14,16 Dywizja, łącznie osiem BP i dwie BPanc oraz trzy BP jako odwód dowódcy okręgu wojskowego.
- W zachodniej Szwecji 13Dywizja z odwodową 16BP.
- W południowej Szwecji: 1 i 11 Dywizja, w sumie trzy BP i dwie BPanc oraz jeszcze jedna BPanc jako odwód dowódcy okręgu wojskowego.
- Ponadto jedna BPanc na wyspie Gotland.

Alternatywa 2S

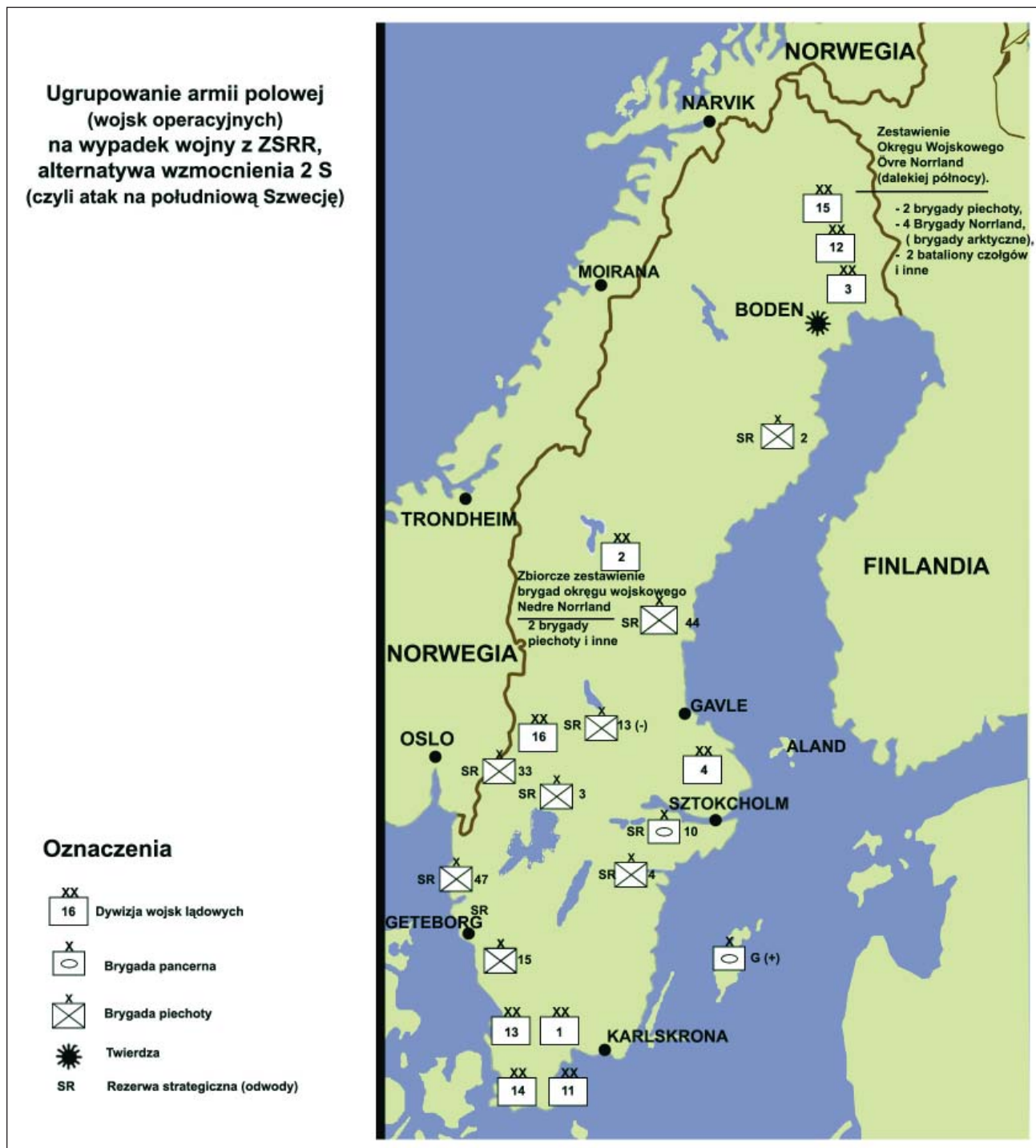
Alternatywa 2S wyglądała następująco:

- Na dalekiej północy bez zmian czyli 3,12 i 15 Dywizja w sumie sześć BP i trzy bataliony czołgów oraz jedna BP w rejonie miasta Skelleftea jako odwód dowódcy Północnego Okręgu Wojskowego.
- W rejonie Östersund 2 Dywizja z jedną BP oraz jedna odwodowa BP w rejonie miasta Härnösand.
- W środkowo-wschodniej Szwecji: 4 Dywizja w składzie trzech BP oraz dodatkowo jedna BP i jedna BPanc jako odwody dowódcy okręgu wojskowego.
- W prowincji Värmland (środkowo-zachodnia Szwecja) odwód strategiczny naczelnego dowództwa w składzie jednej dywizji (16D) z czterema BP.
- W zachodniej Szwecji odwodowe 15BP i 47 BP.
- W południowej Szwecji: 1,11,13 i 14Dywizja, w sumie 12 brygad oraz 7BP, 4BPanc i 1BPanc jako odwód dowódcy okręgu wojskowego.
- Ponadto jedna BPanc na wyspie Gotland.

Marynarka wojenna miała działać w kierunku zapobieżenia inwazji szwedzkiego wybrzeża, miała także ochraniać transporty morskie w Skagerraku, do i z Gotlandii oraz wzdłuż własnych wybrzeży. Przejście do alternatywy 2S albo do 2Ö miano osiągnąć jak najmniejszym przegrupowaniem sił.

Lotnictwo myśliwskie miało za zadanie zwalczać lotnictwo nieprzyjacielskie oraz ewentualne desanty powietrzne.

Lotnictwo rozpoznawcze miało za zadanie wykryć i ustalić kierunek i przygotowania do inwazji. Lotnictwo uderzeniowe natomiast planowało ataki na nieprzyjacielskie wojska inwazyjne, także jeśli idzie o porty załadowania wojsk. Lotnictwo było przygotowane do działania na terytorium całego kraju i gotowe do szybkich przegrupowań. Poszczególne jednostki lotnicze, flotyle i dywizjony, zamierzano przegrupować tak ażeby uniknąć uderzenia wyprzedzającego agresora.

Strategiczną obronę na lądzie planowano rozegrać poprzez lokalne kontrataki, szczególnie na południu kraju, gdzie zamierzano użyć brygad pancernych do kontrataku na desantujące się oddziały przeciwnika. Bazy lotnicze i morskie miały być bronione jak najdłużej ażeby ułatwić lotnictwu i marynarce, jak najdłuższe i skuteczne działanie.

Na zachodzie Szwecji przygotowywano infrastrukturę do przyjęcia ewentualnej pomocy ze strony NATO.

Od 1963r zaczęto w Szwecji przeorganizowywać Brygady Pancerne na struktury batalionów mieszanych. Od

końca lat-40 tych do początku lat 60-tych szwedzka BPanc składała się z jednego bcz (ok 90 czołgów) oraz dwóch bpzmot . Od połowy lat 60-tych do końca lat 80-tych szwedzkie brygady pancerne /BPanc / składały się z trzech batalionów czołgów, batalionu przeciwpancernego, dywizjonu artylerii, dywizjonu przeciwlotniczego, batalionu saperów, batalionu logistycznego i innych mieszanych jednostek.

Bataliony czołgów składały się z dwóch kompanii czołgów i dwóch kompanii zmechanizowanych oraz z baterii artylerii haubic 105mm oraz z kompanii dowodzenia. Kompania czołgów składała się z 12, a pluton z 3 czołgów.

Plany Obrony 1969 - 1978

Kolejnymi planami obronnymi były, "Dzieło Operacyjne 1969" (tzw. Opverk1969) oraz "Dzieło Operacyjne 1974".

Dla wyjaśnienia od roku 1969 plany obronne były nazywane "Dziełami Operacyjnymi"(szw. Operationsverket, w skrócie Opverket). Były one generalnie bardzo podobne do założeń planu z 1962r, z dwoma scenariuszami podstawowymi 2S i 2Ö. Różnice polegały na zmniejszeniu liczby brygad oraz dywizjonów sił powietrznych spowodowanych redukcjami w szwedzkich siłach zbrojnych. Warto zauważyć, że w latach 70-tych znacznemu osłabieniu uległo szwedzkie lotnictwo wojskowe. W 1974 rozwiązano cztery flotylle lotnicze F2, F3, F8 oraz F14. W kolejnej redukcji w roku 1977 rozwiązano F11 (Skavsta-Nyköping) a w 1980r F12 (Kalmar).

Marynarka wojenna pozbyła się w tym czasie większości dużych okrętów nawodnych tj. pancerników, krążowników i niszczycieli. Zrezygnowano z posiadania potencjału eskortowego na korzyść mniejszych okrętów(ku-trów) torpedowych i raketowych.

Dzieło Operacyjne 1969

Według "Dzieła Operacyjnego 1969" -na wypadek wojny, zamierzano ugrupować szwedzką armię w następujący sposób (wariant pochodzący z 1972 r):

1. Na dalekiej północy, Okręg "Övre Norrland".(Boden). Dywizje 3,12,15 oraz 9,20,35 i 50 "Brygady Arktyczne" (Norrland Brigad) oraz 2, 43 i 51 BP.

Siły marynarki w tym okręgu składały się z 10 i 11 dywizjonów okrętów patrolowych oraz 11 flotylli trałowców. Do tego dochodziły dwa bataliony obrony wybrzeża.

Lotnictwo miało się składać z dwóch dywizjonów myśliwskich (J32 Lansen) i dwóch dywizjonów rozpoznawczych.(J35 S).

2. Na północy, Okręg Wojskowy "Nedre Norrland"(Östersund): 2 Dywizja grupująca 21 BP oraz trzy samodzielne bataliony piechoty. Siły morskie w tym okręgu składały się z 3 flotylli okrętów podwodnych (3 okręty), 12 flotylli trałowców oraz 12 dywizjonu okrętów patrolowych oraz oddziału minerskiego i kompanii obrony wybrzeża.

3. "Wschodni Okręg Wojskowy"(Srangnäs) odpowiedzialny był między innymi za obronę stolicy państwa. Skład:

- 4 i 14 Dywizja grupujące 1BP, 4BP, 14BP, 38BP oraz 6BPanc i 10BPanc.
- Siły morskie okręgu to jeden krążownik, 11,12 i 22 dywizjony niszczycieli (każdy dywizjon miał dwa okręty tego typu).
- 1,2,11 i 12 dywizjony okrętów torpedowych (po 4-6 okrętów każdy).
- jeden dywizjon trałowców
- jedna flotylla okrętów podwodnych (10 jednostek)
- jeden dywizjon śmigłowców morskich
- jeden dywizjon saperów marynarki wojennej.

Lotnictwo okręgu miało się składać z 9 dywizjonów myśliwców J35 Draken oraz 4 dywizjonów rozpoznawczych wyposażonych w samoloty S32 oraz J35 S.

Siły obrony wybrzeża składały się z trzech Brygad Artylerii Morskiej (1,2 i 3) w sumie 9 batalionów obrony wybrzeża plus dwa samodzielne dywizjony tego typu.

4. Okręg Wojskowy Bergslagen (środkowo-zachodnia Szwecja): 16 Dywizja w składzie 3BP, 13BP i 33BP. Siły te były już tradycyjnie odwodem naczelnego dowódcy. Okręg ten nie dysponował siłami morskimi i powietrznymi.

5. Zachodni Okręg Wojskowy (Skövde). obejmował swoim obszarem południowo-zachodnią Szwecję w tym okolice Geteborga:

Siły lądowe okręgu to 13 Dywizja oraz 15BP, 17BP, 46BP, 47BP, 9BPanc.

Siły morskie okręgu to 1 flotylla fregat (6 jednostek), 6 flotylla okrętów podwodnych (3 jednostki), 2 dywizjon śmigłowców morskich oraz dywizjon saperów marynarki wojennej.

Siły obrony wybrzeża składały się z 5 Brygady Artylerii Morskiej (Göteborg) oraz 12 Grupy Obrony Wybrzeża.

Lotnictwo obejmowało 1 dywizjon rozpoznawczy (J35 S).

6. Południowy Okręg Wojskowy (Kristianstad):

Siły lądowe okręgu składały się z 1 i 11 dywizji i grupowały 7 brygad z tego: 11BP, 12BP, 42BP, 45BP, 7BPanc, 8 BPanc i 26BPanc.

Siły morskie okręgu to 5 flotylla okrętów podwodnych (5 jednostek), 2, 5 i 13 dywizjony okrętów torpedowych (w sumie 13 jednostek), 3 dywizjon śmigłowców morskich.

Siły obrony wybrzeża składały się z 4 Brygady Artylerii Morskiej(Karlskrona) oraz z 11 Grupy Obrony Wybrzeża (miasta porty w Skani i Blekinge).

Lotnictwo miało się składać z ośmiu dywizjonów myśliwskich (J35) oraz czterech dywizjonów rozpoznawczych (J32 i J35 S).

7. Obrona wyspy Gotland w postaci 18BPanc i 6 Brygada Artylerii Morskiej. Do tego należy doliczyć 1 Eskadrę lotnictwa uderzeniowego posiadającą ok. 200 samolotów różnych typów.

Tak więc na wypadek wojny zamierzano wystawić 10 zgrupowań dywizyjnych w składzie BP-19, Brygad Arktycznych- 4, BPanc-6 i samodzielne bataliony czołgów oraz kilkanaście samodzielnych batalionów piechoty i arktycznych sił.

Dzieło Operacyjne 1978

Następnym planem obronnym było "Dzieło Operacyjne 1978".

Plan zakładał tylko jeden wariant:

Krigsfall 2 . - Inwazja ZSR® na północy plus inwazja wojsk Paktu Warszawskiego na wybrzeżu bez ostrzeżenia o kierunku. Plan ten był reakcją na zwiększenie możliwości transportowych i desantowych wojsk Układu Warszawskiego. Sądzono że wojska UW będą w stanie wykonać desant na kilku lub kilkunastu odcinkach wybrzeża jednocześnie i że szwedzkie siły zbrojne nie będą mogły wykryć na czas kierunku działania tych wojsk. Dlatego już od początku kalkulowano że strona szwedzka nie będzie miała dostatecznej wiedzy gdzie nastąpi desant głównych sił agresora. W takiej sytuacji traciły na znaczeniu alternatywy 2S i 2Ö, a zamiast nich opracowano plan który umożliwia grupowanie własnych wojsk tak, aby jak najlepiej móc reagować na wszystkich najbardziej prawdopodobnych kierunkach lądowania sił przeciwnika.

Plany Obrony 1985

Kolejnym i ostatnim w okresie "Zimnej Wojny" planem obronnym Szwecji było "Dzielo Operacyjne 1985". Zakładano początkowo 2 scenariusze:

Krigsfall 2

- Inwazja ZSRR na północy plus inwazja wojsk Paktu Warszawskiego na wybrzeżu bez ostrzeżenia o kierunku. Czyli tak jak w Opverk 1978.

Krigsfall „Väst” (plan wojny "Zachód")

- Atak z kierunku Norwegii wykonany siłami NATO lub ZSRR (niski priorytet).

Był to więc pierwszy od zakończenia Drugiej Wojny Światowej plan obronny, który zakładał obronę także z kierunku zachodniego. Można domniemywać że plan ten powstał na życzenie politycznego kierownictwa Szwecji które chciało, jeszcze bardziej podkreślić politykę "neutralności". Można także przypuszczać że plan ten wynikał z ogólnej sytuacji powstałej w latach 1983-84, kiedy to istniało bardzo duże ryzyko wybuchu wojny w Europie.

W 1989r powstała zmodyfikowana wersja tego planu znana jako "Opverket 1985K"

Do istniejących już w "Opverket 1985" dwóch wariantów doszedł jeszcze jeden znany pod nazwą KMF (szw. kort militär förvarning czyli krótkie ostrzeżenie wojskowe). Wariant ten oznaczał atak, zanim wojska szwedzkie zdążą się zmobilizować

Podsumowanie

Wszystkie szwedzkie plany wojenne zawierały koncepcję obrony północnej Szwecji. Poza tym w grę wchodziły różne warianty obrony środkowo-wschodniej i południowej Szwecji. W każdym z tych scenariuszy chodziło o to ażeby skoncentrować własne wojska na najbardziej zagrożonym atakiem odcinku. Tak więc wiele jednostek wojskowych miało kilka alternatywnych wariantów ugrupowania wyjściowego w zależności od konkretnego wariantu planu obronnego (kierunku ataku agresora). Jak już wspomniano poprzednio. W tym czasie sądzono, że Szwecja będzie na czas dysponowała wiarygodnymi informacjami co do kierunku i siły wojsk inwazyjnych agresora, i że zdąży zmobilizować i przegrupować własne siły na zagrożony odcinek (wybór właściwego wariantu). Autor artykułu nie ma dostatecznej wiedzy na temat czy było to w tamtym czasie realne założenie. Pod koniec "Zimnej Wojny" planiści szwedzcy przewidzieli wariant obrony, w którym z góry zakładano że nie będzie znana siła i kierunek inwazji agresora i że trzeba będzie się przygotować i przegrupować równocześnie do kilku wariantów na raz. Mogło to w praktyce oznaczać, że koncentracja sił szwedzkich byłaby być spóźniona i że część sił agresora mogłaby wylądować na słabo bronionym wybrzeżu. I dopiero takiego umocnionego już przeciwnika trzeba by było opóźnić lub próbować kontratakami zepchnąć z powrotem do morza.

Szwedzki plan mobilizacyjny miał wiele wariantów i możliwości w zależności od typu zagrożenia oraz kierunku spodziewanej agresji. Najbardziej znana i powszechna forma mobilizacji była mobilizacja powszechna, polegająca na tymże wszystkie osoby mające wyznaczone miejsce w wojsku są wezwane do stawienia się w określonym czasie w określone i znane sobie miejsce. W razie nagłego ataku agresora ogłaszano "alarm gotowości" poprzez środki zewnętrznej komunikacji znajdujące się w każdym mieście i osadzie w Szwecji. Istniała także możliwość ogłoszenia częściowej mobilizacji, polegającej na tym że planowano w szeregi armii tylko wyznaczone kluczowe osoby. Koncepcja miała za zadanie zawczasu powołać część personelu, który umożliwiłaby szybszą i skuteczniejszą mobilizację powszechną. Istniały dwa rodzaje mobilizacji częściowej "Żółta" i "Biała". Ta pierwsza oznaczała powołanie do wojska ok 50 tys. ludzi tak, ażeby mogło być zachowane normalne funkcjonowanie państwa. Mobilizacja "Biała" oznaczała że powoływano do wojska ok 200 tys ludzi. Liczba tą oceniano jako najwyższy poziom możliwości mobilizacyjnych państwa bez stawiania na stopę wojenną całego społeczeństwa szwedzkiego. Oprócz mobilizacji częściowej istniała także możliwość mobilizacji regionalnej czyli danego okręgu wojskowego oraz danego obszaru kraju. Istniały cztery takie obszary, każdy oznaczony własnym kodem:

- NORRE dla północnej Szwecji.

- VIDAR dla zachodniej Szwecji.
- ÖSTEN dla wschodniej Szwecji.
- SÖREN dla południowej Sverige.

Używając tego kodu można było ograniczyć mobilizację do konkretnej części kraju. Istniała wreszcie możliwość mobilizowania ważnych osób oraz poszczególnych jednostek wojskowych poprzez tzw. "wezwanie listowne".

Grzegorz Szmagliński - Szwecja

**CHŁODNYM
OKIEM**

Biuletyn Stowarzyszenia Pro Milito

Nr 2, luty 2010 r.

Rada Wydawnicza

**Przewodniczący Rady Wydawniczej
Gen. broni Tadeusz Wilecki**

płk prof. dr hab. Kazimierz Łastawski
płk prof. dr hab. Krzysztof Klukowski
wiceadm. Marek Toczek
płk dr Janusz Maćkowiak
płk prof. dr hab. Józef Marczak
ppłk dr Zygmunt Maciejewski

Zespół Redakcyjny

**Redaktor Naczelny
Gen. dyw. Julian Lewiński**

Z-cy Redaktora Naczelnego
płk dr. Janusz Maćkowiak
gen Zenon Poznański
płk Jacek Praga

**Redaktor prowadzący
Wojciech Łuczak**

STOWARZYSZENIE
PRO MILITO

00-834 WARSZAWA
ul. Pańska 81/83 lok 536

Chłodnym Okiem - Biuletyn Stowarzyszenia Pro Milito zrzeszającego żołnierzy rezerwy i w stanie spoczynku oraz byłych pracowników wojska. Zbieramy, porządkujemy, prezentujemy i komentujemy na naszych łamach informacje z wiarygodnych źródeł dotyczące istotnych spraw dla bezpieczeństwa narodowego. Poruszamy sprawy związane z szeroko pojętą obronnością kraju i popularyzujemy je w społeczeństwie. Stajemy w obronie dobrego imienia, reputacji i wiarygodności polskiego żołnierza, w tym także żołnierzy rezerwy i w stanie spoczynku. Współpracujemy z organizacjami krajowymi i zagranicznymi.

Nasz adres e-mail:
promilito@interia.pl

www.promilito.pl

Czytelnik wysyłając swój e-mail na nasz adres tym samym wyraża zgodę na otrzymywanie od nas korespondencji i informacji elektronicznej na temat naszej działalności, a także wyraża zgodę na wpisanie jego danych wraz z adresem e-mail do naszej bazy danych. W przypadku rezygnacji z otrzymywania informacji drogą elektroniczną prosimy o powiadomienie nas o tym w swoim liście.

Regulamin Wydawniczy zawierający zasady recenzowania i przyjmowania prac do druku zawarty jest na stronie internetowej www.promilito.pl/regulamin-wydawniczy.htm.